

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

2016

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
1441 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ: +357 22602252 / Τηλεομ: +357 22675580
Ιστοσελίδα: www.treasury.gov.cy

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Έκθεση Γενικής Λογίστριας της Δημοκρατίας	5
Έκθεση Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας	7
Λογαριασμός Εισπράξεων και Πληρωμών	10
Κατάσταση Υλοποίησης Προϋπολογισμού	12
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	13
Προσθετες Πληροφοριες στις Οικονομικες Καταστασεις	22

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

2016

ΕΚΘΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας περιλαμβάνουν τα οικονομικά αποτελέσματα των Οικονομικών Φορέων που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προυπολογισμό για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016. Ετοιμάστηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 79 του Περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Λογαριασμό Εισπράξεων και Πληρωμών για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016,
- Κατάσταση Υλοποίησης Κρατικού Προυπολογισμού για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016, και
- Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι Οικονομικές Καταστάσεις ελέγχονται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και υποβάλλονται μαζί με την έκθεση ελέγχου και την ελεγκτική γνώμη από τον Υπουργό Οικονομικών στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

2. Οι Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί ακολουθώντας το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα (ΔΛΠΔΤ) «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών». Με την βάση αυτή, τα έσοδα και οι δαπάνες των Οικονομικών Φορέων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία εισπράξης ή πληρωμής τους.

3. Κατά το 2016, οι *Εισπράξεις από Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες* ξεπέρασαν τις *Πληρωμές για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες*. Το Πλεόνασμα από *Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες*, που προέκυψε από τις οικονομικές πράξεις που έγιναν το 2016, ανήλθε σε €293 εκ. (2015: Πλεόνασμα €304 εκ.). Μετά τη συμπερίληψη και των καθαρών πληρωμών για *Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους*, παρουσιάζεται Έλλειμμα ύψους €208 εκ. (2015: Έλλειμμα €241 εκ.). Λαμβάνοντας υπόψη και τις Αναλήψεις και Αποπληρωμές Δανείων που έγιναν κατά τη διάρκεια του 2016, προέκυψε *Πλεόνασμα* ύψους €263 εκ. (2015: Έλλειμμα €160 εκ.).

Έσοδα

4. Τα Έσοδα από *Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες* ανήλθαν σε €5.914 εκ. (2015: €5.821 εκ.). Τα Έσοδα ήταν αυξημένα κατά 1,6% σε σχέση με το 2015 και αποτελούνται κυρίως από *Έμμεσους Φόρους* 48% (2015: 46%), *Άμεσους Φόρους* 37% (2015: 37%) και *Άλλα Έσοδα* 15% (2015: 17%).

5. Οι κυριότερες πηγές εσόδων για το έτος 2016 ήταν:

Έμμεσοι Φόροι

Οι εισπράξεις Έμμεσων Φόρων αυξήθηκαν κατά €140 εκ. σε σχέση με το 2015 κυρίως λόγω αυξημένων εισπράξεων Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, των Φόρων Κατανάλωσης Πετρελαιοειδών και στα αυξημένα Τέλη Μεταβιβάσεων και Υποθηκών. Τα έσοδα από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας συνεχίζουν να αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των Έμμεσων Φόρων (2016: €1.789 εκ., 2015: €1.691 εκ.).

Άμεσοι Φόροι

Οι εισπράξεις Άμεσων Φόρων αυξήθηκαν κατά €22 εκ. σε σχέση με το 2015 (2016: €2.174 εκ., 2015: €2.152 εκ.). Η μεταβολή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των εισπράξεων Εταιρικού Φόρου και Φόρων Κεφαλαιουχικών Κερδών ενώ επηρεάζεται αντίστροφα από την μείωση στις εισπράξεις Φόρων Ακίνητης Ιδιοκτησίας και Άμεσων Φορολογιών.

Άλλα Έσοδα

Στα Υπόλοιπα Έσοδα περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων Έσοδα από Προσφορά Υπηρεσιών και Πώληση Αγαθών €233 εκ. (2015: €217 εκ.), Χορηγίες που λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση €38 εκ. (2015: €92 εκ.), Μέρισμα από την Κεντρική Τράπεζα €93 εκ. (2015: €133 εκ.) και Δικαιώματα Διαχείρισης Αερολιμένων €37 εκ. (2015: €61 εκ.). Επίσης κατά το 2016 λήφθηκαν μερίσματα ύψους €66 εκ. από Οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου (2016: CYTA €50 εκ. και Αρχή Λιμένων Κύπρου €16 εκ.).

Σημειώνεται ότι μέσω της διαδικασίας συμψηφισμού, εισπράχθηκαν κατά το 2016 έσοδα συνολικού ύψους €33,8 εκ., τα οποία αφορούν κυρίως φόρους και εισφορές προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Δαπάνες

6. Οι Δαπάνες για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες ανήλθαν σε €5.622 εκ. (2015: €5.692 εκ. Οι Δαπάνες ήταν ψηλότερες κατά 2% κυρίως λόγω της περσινής δαπάνης για κάλυψη των κεφαλαιουχικών αναγκών της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας η οποία δεν επαναλήφθηκε το 2016 ενώ επηρεάστηκαν αντίστροφα από την αύξηση στα ποσά των Μεταβιβάσεων.

7. Οι Δαπάνες για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες του έτους 2016 αποτελούνται κυρίως από Μεταβιβάσεις 37% (2015: 36%), Δαπάνες Προσωπικού 32% (2015: 32%), Λειτουργικές Δαπάνες 16% (2015: 15%), Συντάξεις και Φιλοδωρήματα 10% (2015: 11%) και Κεφαλαιουχικές Δαπάνες 5% (2015: 5%).

8. Οι Μεταβιβάσεις κατά το έτος 2016 ανήλθαν σε €2.064 εκ. (2015: €2.000 εκ.) και αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών του Κράτους. Αφορούν κυρίως χορηγίες και συνεισφορές του Κράτους σε διάφορους οργανισμούς και φυσικά πρόσωπα. Οι Κοινωνικές Παροχές αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία Μεταβιβάσεων.

Οι σημαντικότερες Κοινωνικές Παροχές είναι:

- (α) Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (2016: €258 εκ., 2015: €221 εκ.)
- (β) Το Επίδομα Τέκνου (2016: €114 εκ., 2015: €107 εκ.)
- (γ) Η Χορηγία σε συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα (2016: €45 εκ., 2015: €57 εκ.)
- (δ) Η Κοινωνική Σύμβαση (2016: €69 εκ., 2015: €68 εκ.)
- (ε) Η Φοιτητική Χορηγία (2016: €50 εκ., 2015: €52 εκ.)

9. Οι Δαπάνες Προσωπικού ανήλθαν κατά το έτος 2016 σε €1.805 εκ. (2015: €1.794 εκ.) σημειώνοντας αύξηση 0,6%. Το μεγαλύτερο μέρος των Δαπανών Προσωπικού αφορούν προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (34%), ενώ δεύτερο μεγαλύτερο είναι το Υπουργείο Υγείας (15%).

Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες

10. Οι εισπράξεις από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες κατά το έτος 2016 ανήλθαν σε €1.787 εκ. (2015: €3.412 εκ.) ενώ οι πληρωμές ανήλθαν σε €1.316 εκ. (2015: €3.301 εκ.). Το μεγαλύτερο μέρος των εισπράξεων (€1.000 εκ) αφορά έκδοση Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Γραμματίων.

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
1441 ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΥΠΡΟΣ
16 Νοεμβρίου 2020

ΡΕΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Προς Γενική Λογίστρια

Έκθεση επί του Ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016

Θεσμικό πλαίσιο

Βάσει των προνοιών του άρθρου 116(1) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Γενικός Ελεγκτής «ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας, κάθε πληρωμή ή εισπραξη και κάθε λογαριασμό χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού ή αναληφθεισών από τη Δημοκρατία ή για λογαριασμό της υποχρεώσεων, του οποίου η διαχείριση γίνεται από τη Δημοκρατία ή στο όνομά της, θεωρώντας και ελέγχοντας συνάμα κάθε τέτοιο λογαριασμό».

Ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος του 2014 (Ν. 20(I)/2014) ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει, μεταξύ άλλων, τις οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς που συμπεριλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της Δημοκρατίας και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης, οι οποίες ετοιμάζονται από τον Γενικό Λογιστή (άρθρο 79(1)) στη βάση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που ο ίδιος αποφασίζει. Οι πιο πάνω οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται για τον σκοπό αυτό στον Γενικό Ελεγκτή εντός έξι μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς (άρθρο 79(5)). Βάσει του άρθρου 81 του ίδιου Νόμου, ο Γενικός Ελεγκτής διενεργεί τους ελέγχους στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος ήθελε αποφασίσει.

Ετοιμασία οικονομικών καταστάσεων

Η Γενική Λογίστρια υπέβαλε στην Υπηρεσία μας, για έλεγχο, τις οικονομικές καταστάσεις της Δημοκρατίας για το έτος 2016 στις 6.12.2017, δηλαδή με καθυστέρηση περίπου πέντε μηνών. Οι οικονομικές καταστάσεις ετοιμάστηκαν ακολουθώντας το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με Βάση τη Λογιστική Αρχή των Πραγματικών Εισπράξεων και Πληρωμών». Σύμφωνα με τη βάση αυτή, τα έσοδα και οι δαπάνες των οικονομικών φορέων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία εισπραξης ή πληρωμής τους. Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν και τέθηκαν ενώπιον του Γενικού Λογιστηρίου διάφορα θέματα, κυρίως σε σχέση με τον λογιστικό χειρισμό εισπράξεων και πληρωμών και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, για τα οποία ζητήσαμε όπως γίνουν οι απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες πριν από την έκδοση της Έκθεσης από την Υπηρεσία μας. Οι τελικές υπογραμμένες οικονομικές καταστάσεις υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας από τη Γενική Λογίστρια στις 16.11.2020.

Έλεγχος που διενεργήθηκε

Ο έλεγχος, από την Υπηρεσία μας, των εισπράξεων και πληρωμών της Δημοκρατίας για το έτος 2016, είχε ολοκληρωθεί με την έκδοση της Ετήσιας Έκθεσης του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το 2016 την 29.12.2017. Επομένως, λαμβανομένης υπόψη της μεγάλης καθυστέρησης στην υποβολή των τελικών οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας για το 2016, δεν κρίθηκε σκόπιμη η διενέργεια πρόσθετου ελέγχου. Η Υπηρεσία μας προέβηκε, πέραν των ελέγχων που είχε ήδη διενεργήσει το 2017, σε επαλήθευση των ποσών που αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις, βάσει των αποτελεσμάτων του έτους που εξήχθησαν από το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης (FIMAS) του Γενικού Λογιστηρίου και στη θεώρηση της γενικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων.

Συμπέρασμα επί των οικονομικών καταστάσεων

Εκτός από τα θέματα που αναφέρονται στην Ετήσια Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το 2016, με βάση τις ελεγκτικές διαδικασίες που διενεργήσαμε και τα τεκμήρια που εξασφαλίσαμε, δεν έχει

περιέλθει στην αντίληψή μας οτιδήποτε που να μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι ουσιωδώς εσφαλμένες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, μπορεί να δοθεί ένα συμπέρασμα περιορισμένης διασφάλισης για τις οικονομικές καταστάσεις της Δημοκρατίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016.

Συμπέρασμα επί της κανονικότητας εισπράξεων και πληρωμών

Εκτός από τα θέματα που αναφέρονται στην Ετήσια Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το 2016, με βάση τις ελεγκτικές διαδικασίες που διενεργήσαμε και τα τεκμήρια που εξασφαλίσαμε, δεν έχει περιέλθει στην αντίληψή μας οτιδήποτε που να μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι εισπράξεις και πληρωμές που καταγράφονται στις οικονομικές καταστάσεις δεν έχουν διενεργηθεί για τους σκοπούς για τους οποίους οι σχετικοί Προϋπολογισμοί εγκρίθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ή ότι οι οικονομικές συναλλαγές που καταγράφονται στις οικονομικές καταστάσεις δεν συμμορφώνονται με το νομοθετικό και διαδικαστικό πλαίσιο που τις διέπει.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, μπορεί να δοθεί ένα συμπέρασμα περιορισμένης διασφάλισης για την κανονικότητα των εισπράξεων και πληρωμών για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016.

Ευθύνες της Γενικής Λογίστριας για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Γενική Λογίστρια είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα «Χρηματοοικονομική πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών» και τις απαιτήσεις του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η Γενική Λογίστρια καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Η Γενική Λογίστρια είναι υπεύθυνη για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Δημοκρατίας.

Ευθύνες του Γενικού Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε ένα συμπέρασμα επί των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας. Η ανασκόπηση των οικονομικών καταστάσεων διενεργήθηκε σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Αναθέσεων Επισκόπησης 2400 «Αναθέσεις για επισκόπηση Οικονομικών Καταστάσεων»¹. Σύμφωνα με το Πρότυπο αυτό, πρέπει να εκφράσουμε ένα συμπέρασμα για το κατά πόσον έχει περιέλθει στην αντίληψή μας οτιδήποτε που να μας κάνει να πιστεύουμε ότι οι οικονομικές καταστάσεις δεν παρουσιάζονται, από κάθε ουσιώδη άποψη, δίκαια, σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς και τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Σύμφωνα με το πρότυπο, πρέπει να τηρούμε και τις σχετικές δεοντολογικές απαιτήσεις. Η Ελεγκτική Υπηρεσία είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τον Κώδικα Δεοντολογίας για τους ελεγκτές στον Δημόσιο Τομέα («Κώδικας») που εκδίδεται από τον Διεθνή Οργανισμό Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας, που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα.

Μια ανασκόπηση οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με το Πρότυπο, είναι ένας έλεγχος περιορισμένης διασφάλισης. Ο ελεγκτής εκτελεί διαδικασίες, οι οποίες περιλαμβάνουν, κυρίως, ερωτήσεις προς τη διοίκηση και άλλων εντός του οργανισμού, ανάλογα με την περίπτωση, και στην εφαρμογή αναλυτικών διαδικασιών και στην αξιολόγηση των ληφθέντων στοιχείων.

Οι διαδικασίες που διενεργούνται κατά την ανασκόπηση οικονομικών καταστάσεων είναι σημαντικά λιγότερες από αυτές που διενεργούνται σε έναν έλεγχο που διεξάγεται σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (ΔΠΕ) και η προσέγγιση αυτή κρίθηκε αναγκαία για τους λόγους που επεξηγούνται στην παράγραφο «Έλεγχος που διενεργήθηκε» πιο πάνω. Συνεπώς, δεν εκφράζουμε γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων.

¹ ISRE 2400 (Revised)

Άλλο θέμα

Αυτή η Έκθεση ετοιμάστηκε για τη Γενική Λογίστρια, τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, ως σώμα, και τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων, ως σώμα, στη βάση των προνοιών των περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμων του 2002 έως 2016, και του άρθρου 79 των περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμων του 2014 έως 2017 και μόνο και για κανένα άλλο σκοπό. Εκφράζοντας αυτό το συμπέρασμα δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιονδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η Έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Δρ Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης
Γενικός Ελεγκτής
της Δημοκρατίας

Λευκωσία, 26 Νοεμβρίου 2020

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

	Σημ.	2016 €	2015 €
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
Άμεσοι Φόροι	2	2.174.470.193	2.152.766.589
Έμμεσοι Φόροι	3	2.832.703.498	2.692.815.299
Άλλα Έσοδα	4	867.642.820	881.611.514
Άλλα Έσοδα – Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης	5	37.514.935	92.383.771
		5.912.331.446	5.819.577.173
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Πωλήσεις Ακινήτων και Εξοπλισμού		2.075.565	1.899.268
		2.075.565	1.899.268
Σύνολο Εισπράξεων από Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες		5.914.407.011	5.821.476.441
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ			
Δαπάνες Προσωπικού	6	(1.804.741.566)	(1.794.477.544)
Συντάξεις		(530.189.660)	(530.418.514)
Φιλοδωρήματα		(47.298.087)	(69.037.798)
Λειτουργικές Δαπάνες	7	(887.908.234)	(851.365.374)
Μεταβιβάσεις	8	(2.063.657.130)	(1.999.968.100)
		(5.333.794.677)	(5.245.267.330)
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού	9	(110.874.632)	(108.268.093)
Έργα	10	(177.131.845)	(161.140.728)
Συνδρομές και Αγορά Μετοχών		(0)	(2.781.750)
		(288.006.477)	(272.190.571)
Σύνολο Πληρωμών για Λειτουργικές και Επενδυτικές Δραστηριότητες		(5.621.801.154)	(5.517.457.901)
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		292.605.857	304.018.540
Πρόσοδοι από Τόκους		16.528.448	19.117.910
Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους		(517.310.980)	(564.228.685)
Καθαρές Πληρωμές για Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους		(500.782.532)	(545.110.775)
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		(208.176.675)	(241.092.235)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

	Σημ.	2016 €	2015 €
(συνέχεια)			
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			
Αναλήψεις Δανείων	11	1.661.069.552	2.408.688.567
Αναλήψεις Δανείων – Εξωτερική Βοήθεια	12	126.333.360	1.002.930.943
Αποπληρωμές και Έκδοση Δανείων	13	(1.315.870.027)	(3.330.735.258)
Καθαρές Ταμειακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες		471.532.885	80.884.252
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		263.356.210	(160.207.983)
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ / ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΕΚΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ			
Εισπράξεις από Λογαριασμούς Προκαταβολών και Λογαριασμούς με Χρεωστικά Υπόλοιπα		2.214.646	11.436.071
Εισπράξεις από Λογαριασμούς Προκαταβολών Αποθεμάτων		246.418	568.901
Καθαρές Εισπράξεις από τα Ειδικά Ταμεία		59.189.455	845.687
Εισπράξεις/(Πληρωμές) από Λογαριασμούς Καταθέσεων και Λογαριασμούς με Πιστωτικά Υπόλοιπα		111.331.700	(20.669.673)
(Αύξηση)/Μείωση των Επενδύσεων των Ειδικών Ταμείων στην Κυβέρνηση		(5.973.006)	214.084.123
Αύξηση ταμειακών ροών από Γραμμάτια Δημοσίου 13 βδομάδων		(98.918.603)	(382.343.189)
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ		68.090.610	(176.078.080)
ΑΥΞΗΣΗ/ (ΜΕΙΩΣΗ) ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ		331.446.820	(336.286.063)
Τραπεζικά Υπόλοιπα στην αρχή του έτους		896.215.707	1.232.501.770
Τραπεζικά Υπόλοιπα στο τέλος του έτους		1.227.662.527	896.215.707

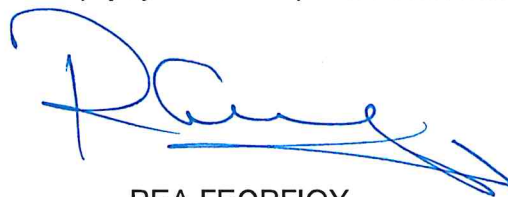
Οι Σημειώσεις στις σελίδες 13 μέχρι 21 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

+

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31^η
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

	Πραγματικά €	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	Αρχικός Προϋπολογισμός €
<u>ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ</u>			
Άμεσοι Φόροι	2.174.470.193	2.196.288.029	2.196.288.029
Έμμεσοι Φόροι	2.832.703.498	2.776.242.480	2.776.242.480
Άλλα Έσοδα	905.157.755	950.860.624	950.860.624
Πωλήσεις Ακινήτων και Εξοπλισμού	2.075.565	1.700.020	1.700.020
Πρόσοδοι από Τόκους	16.528.448	15.385.630	15.385.630
Αναλήψεις Δανείων	1.787.402.912	1.521.239.530	1.521.239.530
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ	7.718.338.371	7.461.716.313	7.461.716.313
<u>ΠΛΗΡΩΜΕΣ</u>			
Δαπάνες Προσωπικού	(1.804.741.566)	(1.881.987.399)	(1.874.548.605)
Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	(577.487.747)	(636.172.605)	(636.167.776)
Λειτουργικές Δαπάνες	(887.908.234)	(1.027.627.310)	(1.039.865.387)
Μεταβιβάσεις	(2.063.657.130)	(2.333.065.442)	(2.152.489.516)
Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού	(110.874.632)	(141.280.389)	(137.481.273)
Έργα	(177.131.845)	(237.737.317)	(213.526.948)
Συνδρομές και Αγορά Μετοχών	0	(10)	(10)
Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους	(517.310.980)	(664.728.557)	(575.797.550)
Αποπληρωμές και Έκδοση Δανείων	(1.315.870.027)	(1.331.743.671)	(762.009.150)
ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	(7.454.982.161)	(8.254.342.700)	(7.391.886.215)
ΚΑΘΑΡΗ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΡΟΗ	263.356.210	(792.626.387)	69.830.098

Οι Σημειώσεις στις σελίδες 13 μέχρι 21 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
1441 ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΥΠΡΟΣ
16 Νοεμβρίου 2020

ΡΕΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1. Λογιστικές Πολιτικές

Βάση Ετοιμασίας

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα των Οικονομικών Φορέων που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Έχουν ετοιμαστεί ακολουθώντας το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο για τον Δημόσιο Τομέα (ΔΛΠΔΤ) «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση την λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών». Με την βάση αυτή, τα έσοδα και οι δαπάνες των Οικονομικών Φορέων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία είσπραξης ή πληρωμής τους.

Οντότητα Αναφοράς

Οι Οικονομικές Καταστάσεις καλύπτουν τους Οικονομικούς Φορείς οι οποίοι είναι τα Υπουργεία, οι Συνταγματικές Υπηρεσίες και οι Ανεξάρτητες Υπηρεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Έγκριση και Υλοποίηση Προϋπολογισμού

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το έτος 2016, ο οποίος καλύπτει τις δραστηριότητες των Οικονομικών Φορέων, προνοούσε Έσοδα ύψους €7.461.716.313 και Δαπάνες ύψους €7.391.886.215. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το έτος 2016 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων σε Νόμο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Η υλοποίηση του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος παρουσιάζεται στην Κατάσταση Υλοποίησης Προϋπολογισμού στη σελίδα 12 των Οικονομικών Καταστάσεων.

Νόμισμα Ετοιμασίας Οικονομικών Καταστάσεων

Οι Οικονομικές Καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σε Ευρώ (€).

Ξένο Συνάλλαγμα

Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται σε Ευρώ και καταχωρούνται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει την ημερομηνία της συναλλαγής. Πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από την εξόφληση τέτοιων συναλλαγών αναγνωρίζονται στο *Λογαριασμό Εισπράξεων και Πληρωμών*. Μη πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους των Δανείων που παραχωρήθηκαν και του Δανεισμού σε ξένα νομίσματα αναγνωρίζονται στο *Αποθεματικό για Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες*.

Συγκριτικές Πληροφορίες

Όπου χρειάζεται, και είναι εφικτό, τα συγκριτικά ποσά έχουν αναπροσαρμοστεί για να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση στο τρέχον έτος.

Πρόσθετες πληροφορίες

Για σκοπούς παροχής πρόσθετης πληροφόρησης αναφορικά με συγκεκριμένα στοιχεία Ενεργητικού και Παθητικού έχει ετοιμαστεί σχετική Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού η οποία παρουσιάζεται στις Πρόσθετες Πληροφορίες των Οικονομικών Καταστάσεων. Για την ετοιμασία των υπό αναφορά στοιχείων η λογιστική βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών έχει αναπροσαρμοστεί σε σχέση με τα ακόλουθα:

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(α) Τα *Εξοφλητικά Αποθέματα* συμπεριλαμβάνουν δεδουλευμένα έσοδα από τόκους για το έτος.

(β) Τα υπόλοιπα των *Δανείων που παραχωρήθηκαν* από τη Δημοκρατία και του *Δανεισμού* σε ξένα νομίσματα συμπεριλαμβάνουν τα μη πραγματοποιηθέντα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από τη μετατροπή με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει στο τέλος του έτους.

(γ) Τα υπόλοιπα των *Εξοφλητικών Αποθεμάτων*, των *Δανείων που παραχωρήθηκαν*, του *Δανεισμού*, των *Δανείων για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα* και των *Επενδύσεων* κεφαλαιοποιούνται κατά τη λήξη του οικονομικού έτους και συμπεριλαμβάνονται στην *Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού*.

Το καθαρό συνολικό ποσό των στοιχείων που αναφέρονται στο (γ) πιο πάνω, κατά τη λήξη του οικονομικού έτους αναγνωρίζεται στο *Αποθεματικό από Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες*.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

2. Άμεσοι Φόροι

Οι Άμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων	472.381.302	462.229.351
Φόρος Εισοδήματος Νομικών Προσώπων	780.471.998	709.295.519
Φόροι Περιουσίας (i)	120.496.165	144.237.582
Φόροι Μηχανοκίνητων Οχημάτων	75.048.211	73.413.812
Έκτακτη Αμυντική Εισφορά	306.752.964	346.761.863
Άλλοι Άμεσοι Φόροι (ii)	419.319.553	416.828.462
Ολικά	2.174.470.193	2.152.766.589

(i) Οι Φόροι Περιουσίας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα έσοδα από εισπραξη φόρου κεφαλαιουχικών κερδών ύψους €67,3 εκ. (2015: €42,9 εκ) και τα έσοδα από Φόρο Ακίνητης Ιδιοκτησίας (2016: €53 εκ., 2015: €100,8 εκ.).

(ii) Οι Άλλοι Άμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα έσοδα που αφορούν τα μέτρα που λήφθηκαν για μείωση των απολαβών και των συντάξεων των αξιωματούχων, εργοδοτούμενων και συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας, του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα και του Ιδιωτικού Τομέα, τα οποία εισπράχθηκαν κατά το έτος και αναλύονται ως εξής:

	2016	2015
	€	€
Κρατική Υπηρεσία		
Εισφορά προσωπικού για συντάξεις	31.195.227	31.567.961
Έκτακτη εισφορά προσωπικού και συνταξιούχων	27.666.312	27.476.397
Έσοδα από μείωση απολαβών δημόσιου τομέα	209.854.705	207.842.515
Εισφορά για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη	26.083.586	26.061.519
	294.799.830	292.948.392
Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας		
Εισφορά προσωπικού για συντάξεις	78.551	172.579
Έκτακτη εισφορά προσωπικού και συνταξιούχων	6.415.171	6.925.821
Έσοδα από μείωση απολαβών ευρύτερου δημόσιου τομέα	49.627.080	51.143.427
	56.120.802	58.241.827
Ιδιωτικός Τομέας		
Έκτακτη εισφορά προσωπικού και συνταξιούχων	44.647.990	41.876.972
	44.647.990	41.876.972
Ολικά	395.568.622	393.067.191

3. Έμμεσοι Φόροι

Οι Έμμεσοι Φόροι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Εισαγωγικοί Δασμοί	26.511.370	25.303.338
Φόροι Κατανάλωσης	631.622.566	613.694.598
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας	1.788.886.180	1.691.287.307
Φόροι Μηχανοκίνητων Οχημάτων	29.568.355	30.291.435
Άλλοι Έμμεσοι Φόροι	356.115.027	332.238.621
Ολικά	2.832.703.498	2.692.815.299

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

4. Άλλα Έσοδα

Τα Άλλα Έσοδα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	Σημ.	2016 €	2015 €
Έσοδα από Προσφορά Υπηρεσιών και Πώληση Αγαθών		232.710.867	217.108.047
Ενοίκια Δικαιώματα και Άλλοι Πρόσοδοι	4.1	217.785.553	214.066.734
Μεταβιβάσεις από διάφορους Οργανισμούς	4.2	390.225.796	423.225.830
Έσοδα από Ενδοκυβερνητικές Παραγγελίες	4.3	26.920.604	27.210.903
Ολικά		867.642.820	881.611.514

4.1. Ενοίκια, Δικαιώματα και άλλοι Πρόσοδοι

Τα Ενοίκια, Δικαιώματα και άλλοι Πρόσοδοι περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016 €	2015 €
Ενοίκια	12.747.178	12.473.574
Δικαιώματα Διαχείρισης Αερολιμένων	36.757.921	60.945.951
Δικαιώματα Σχετικά με Υδρογονάνθρακες	16.107.229	1.471.209
Επιβαρύνσεις Φόρων και Τελών	50.858.995	43.787.088
Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές	16.932.785	23.402.763
Άλλα Δικαιώματα και Οφειλές	27.269.289	26.714.998
Προμήθειες από παραχώρηση εγγυήσεων	-	15.350.000
Ιδιωτικές Χορηγίες	419.792	396.963
Διάφορα Άλλα Έσοδα	56.692.364	29.524.188
Ολικά	217.785.553	214.066.734

4.2. Έσοδα – Μεταβιβάσεις από διάφορους Οργανισμούς

Τα Έσοδα από Μεταβιβάσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016 €	2015 €
Έσοδα από Κεντρική Τράπεζα (i)	92.844.755	133.032.905
Έσοδα από Κρατικό Λαχείο	21.995.353	23.757.447
Μεταφορές από Αποθεματικά Οργανισμών Δημόσιου Δικαίου (ii)	65.460.000	67.000.000
Έσοδα από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	12.062.053	11.455.490
Εισφορά για Κοινωνική Σύνταξη	22.230.430	22.298.243
Έσοδα από Αποκοπή Συμπληρωματικών Συντάξεων (iii)	144.684.803	135.957.241
Άλλες Μεταβιβάσεις	30.948.402	29.724.504
Ολικά	390.225.796	423.225.830

(i) Τα Έσοδα από Κεντρική Τράπεζα αφορούν τη μεταφορά του 80% του καθαρού πλεονάσματος της Κεντρικής Τράπεζας του αμέσως προηγούμενου έτους στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, όπως προνοείται στον περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο.

(ii) Οι Μεταφορές από Αποθεματικά Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου κατά το 2016 αφορούν έσοδα από τη CYTA ύψους €49.720.000 και έσοδα από την Αρχή Λιμένων Κύπρου ύψους €15.740.000.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(iii) Στα Έσοδα από Αποκοπή Συμπληρωματικών Συντάξεων εμφανίζεται το συμπληρωματικό (αναλογικό) μέρος των συντάξεων που καταβάλλονται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε συνταξιούχους κρατικούς υπαλλήλους, το οποίο κερδήθηκε με κυβερνητικές εισφορές και αποκόπηκε από τις συντάξεις που καταβλήθηκαν. Οι Συντάξεις και Φιλοδωρήματα παρουσιάζονται αυξημένες κατά το ίδιο ποσό.

4.3. Έσοδα από Ενδοκυβερνητικές Παραγγελίες

Τα Έσοδα από Ενδοκυβερνητικές Παραγγελίες μεταξύ Τμημάτων/ Υπηρεσιών περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016 €	2015 €
Πωλήσεις Αγαθών/ Παροχή Υπηρεσιών σε άλλα Τμήματα/ Υπηρεσίες	1.694.752	1.623.837
Συντηρήσεις για άλλα Τμήματα	8.830.025	10.178.128
Εκτέλεση Έργων για άλλα Τμήματα	6.699.314	6.021.078
Εκτέλεση Έργων στο ίδιο Τμήμα	9.696.513	9.387.860
Ολικά	26.920.604	27.210.903

5. Άλλα Έσοδα – Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης

	2016 €	2015 €
Χορηγίες Ευρωπαϊκής Ένωσης	37.514.935	92.383.771
	37.514.935	92.383.771

6. Δαπάνες Προσωπικού

Οι Δαπάνες Προσωπικού περιλαμβάνουν δαπάνες για τις ακόλουθες κατηγορίες προσωπικού:

	2016 €	2015 €
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	10.381.911	10.432.144
Κρατικοί Υπάλληλοι	1.584.752.270	1.574.535.176
Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό	196.969.689	197.541.295
Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών	12.637.696	11.968.929
Ολικά	1.804.741.566	1.794.477.544
Έσοδα από μείωση απολαβών αξιωματούχων και εργοδοτούμενων Κρατικής Υπηρεσίας (i)	(209.854.705)	(207.842.515)
	1.594.886.861	1.586.635.029

(i) Περιλαμβάνονται στα ποσά που αφορούν τα μέτρα που λήφθηκαν για μείωση των απολαβών και των συντάξεων των αξιωματούχων, εργοδοτούμενων και συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας (2016: €294.799.830, 2015: €292.948.392), τα οποία εισπράχθηκαν κατά το έτος και παρουσιάζονται στα έσοδα από Άλλους Άμεσους Φόρους (βλέπε Σημείωση 3 Άμεσοι Φόροι).

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

7. Λειτουργικές Δαπάνες

Οι Λειτουργικές Δαπάνες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Λειτουργικές Δαπάνες	303.948.889	301.496.658
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	61.398.910	60.926.683
Εκπαίδευση Προσωπικού/ Συνέδρια, Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα	11.677.931	14.265.163
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/ Έρευνες	91.698.905	61.366.316
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	9.435.728	8.653.954
Δαπάνες Άμυνας και Αστυνόμευσης	152.722.156	163.092.568
Επιστροφές Φόρων και Τελών	257.025.715	241.564.032
Ολικά	887.908.234	851.365.374

8. Δαπάνες - Μεταβιβάσεις

Οι Δαπάνες για Μεταβιβάσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	Σημ.	2016	2015
		€	€
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	8.1	674.941.682	725.615.494
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	8.2	198.011.357	268.916.185
Επιχορηγήσεις	8.3	140.460.191	77.406.762
Κοινωνικές Παροχές	8.4	959.907.878	821.845.841
Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους ή Άλλες Πηγές		53.092.923	58.827.511
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών		37.243.099	47.356.307
Ολικά		2.063.657.130	1.999.968.100

8.1. Δαπάνες - Μεταβιβάσεις Εσωτερικού

Οι Δαπάνες για Μεταβιβάσεις Εσωτερικού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Μεταβιβάσεις προς Οργανισμούς Δημόσιου Δικαίου (i)	199.889.754	205.752.050
Μεταβιβάσεις προς Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	99.849.935	98.242.869
Μεταβιβάσεις προς Συμβούλια/ Επιτροπές/ Οργανισμούς (ii)	20.818.257	16.264.963
Γενική Κυβερνητική Εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	311.020.639	300.541.689
Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	43.363.097	104.813.923
Ολικά	674.941.682	725.615.494

(i) Στις Μεταβιβάσεις προς Οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η χορηγία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (2016: €55,8 εκ., 2015: €55,5 εκ.), η χορηγία στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού (2016: €32 εκ., 2015: €33,7 εκ.), η χορηγία στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (2016: €29,8 εκ., 2015: €30,4 εκ.), η χορηγία στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (2016: €25,9 εκ., 2015: €25,2 εκ.) και η χορηγία στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (2016: €27,9 εκ., 2015: €24,6 εκ.).

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ii) Στις Μεταβιβάσεις προς Συμβούλια/ Επιτροπές/ Οργανισμούς περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων η Χορηγία Πολιτικών Κομμάτων (2016: €10,6 εκ., 2015: €7 εκ.).

8.2. Δαπάνες - Μεταβιβάσεις Εξωτερικού

Οι Δαπάνες για Μεταβιβάσεις Εξωτερικού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016 €	2015 €
Μεταβιβάσεις προς Διεθνείς Οργανισμούς	32.233.832	28.867.314
Μεταβιβάσεις προς Ευρωπαϊκή Ένωση - Παραδοσιακοί Ίδιοι Πόροι	20.079.129	18.369.549
Μεταβιβάσεις προς Ευρωπαϊκή Ένωση - Ίδιος Πόρος Φ.Π.Α.	33.954.641	51.097.552
Μεταβιβάσεις προς Ευρωπαϊκή Ένωση - Ίδιος Πόρος Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος	106.276.555	166.592.407
Άλλες Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	5.467.200	3.989.363
Ολικά	198.011.357	268.916.185

8.3. Επιχορηγήσεις

Οι Επιχορηγήσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016 €	2015 €
Επιχορηγήσεις για Γεωργικά Προϊόντα	64.251.704	19.785.764
Επιχορηγήσεις για Βιομηχανικά Προϊόντα	580.976	492.457
Δημόσιες Επιβατικές Μεταφορές	50.708.256	52.045.121
Άλλες Επιχορηγήσεις	24.919.255	5.083.420
Ολικά	140.460.191	77.406.762

8.4. Κοινωνικές Παροχές

Οι Κοινωνικές Παροχές περιλαμβάνουν τις ακόλουθες παροχές:

	2016 €	2015 €
Παιδείας (i)	148.534.619	163.454.654
Πολιτιστικές	4.711.086	4.716.300
Υγείας	49.401.886	40.070.510
Στέγασης	25.455.530	22.912.740
Κοινωνικής Πρόνοιας (ii)	550.411.323	510.189.341
Άλλες Κοινωνικές	12.442.968	11.536.378
Σε Ειδικά Ταμεία	168.950.466	68.965.918
Ολικά	959.907.878	821.845.841

(i) Στις Παροχές Παιδείας περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η Φοιτητική Χορηγία (2016: €50 εκ., 2015: €52 εκ.) και χορηγίες για λειτουργία σχολείων προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης (2016: €55 εκ., 2015: €55,8 εκ.).

(ii) Στις Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (2016: €258 εκ., 2015: €220,5 εκ.), το Επίδομα Τέκνου (2016: €114 εκ., 2015: €107 εκ.), η Χορηγία σε συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα (2016: €45 εκ., 2015: €57 εκ.) και η Κοινωνική Σύνταξη (2016: €69 εκ., 2015: €67,8 εκ.).

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

9. Δαπάνες για Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού

Οι Δαπάνες για Αγορά Ακινήτων και Εξοπλισμού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Αγορά Γης και Κτιρίων	72.873.184	76.401.973
Αγορά Σταθερών και Κινητών Μηχανημάτων	18.914.062	13.644.610
Αγορά Εξοπλισμού	18.342.807	17.739.304
Αγορά Άλλων Στοιχείων Ενεργητικού	744.579	482.206
Ολικά	110.874.632	108.268.093

10. Δαπάνες – Έργα

Οι Δαπάνες για Έργα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Ανέγερση, Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων	53.193.350	29.020.080
Δρόμοι	33.142.026	27.147.151
Έργα Υποδομής	30.288.210	33.489.587
Κατασκευαστικά Έργα	57.494.676	67.064.676
Άλλα Έργα	3.013.583	4.419.234
Ολικά	177.131.845	161.140.728

11. Αναλήψεις Δανείων

Οι Αναλήψεις Δανείων περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Έσοδα Εκδοθέντων Δανείων	70.569.994	40.999.767
Αναλήψεις Δανείων Εξωτερικού	996.980.000	2.054.650.000
Αναλήψεις Δανείων Εσωτερικού	593.519.558	313.038.800
Ολικά	1.661.069.552	2.408.688.567

12. Αναλήψεις Δανείων – Εξωτερική Βοήθεια

Οι Αναλήψεις Δανείων οι οποίες εμπίπτουν στην κατηγορία της Εξωτερικής Βοήθειας περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας	-	600.000.000
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	126.333.360	402.930.943
Ολικά	126.333.360	1.002.930.943

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

13. Αποπληρωμές και Έκδοση Δανείων

Οι Αποπληρωμές και Έκδοση Δανείων περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Έκδοση Δανείων	41.499.980	202.000.000
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	277.557.697	1.538.332.703
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	994.764.713	1.588.361.695
Συνεισφορά στα Εξοφλητικά Αποθέματα	2.047.637	2.040.860
Ολικά	1.315.870.027	3.330.735.258

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

2016

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού στις 31 Δεκεμβρίου

	Σημ.	2016 €	2015 €
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Εξοφλητικά Αποθέματα	1	26.485.111	30.126.086
Δάνεια που παραχωρήθηκαν	2	911.889.962	947.475.383
Επενδύσεις	3	1.638.551.176	1.638.551.176
		<u>2.576.926.249</u>	<u>2.616.152.645</u>
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Τραπεζικά Υπόλοιπα	4	1.227.662.527	896.215.707
Προκαταβολές και Χρεωστικά Υπόλοιπα	6	20.059.806	22.274.453
Προκαταβολές Αποθεμάτων	7	2.869.290	3.115.708
Δάνεια που παραχωρήθηκαν	2	79.755.642	70.553.356
		<u>1.330.347.265</u>	<u>992.159.224</u>
		<u>3.907.273.514</u>	<u>3.608.311.869</u>
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
Τρέχουσες Υποχρεώσεις			
Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων	5	(318.833.090)	(259.643.634)
Καταθέσεις και Πιστωτικά Υπόλοιπα	8	(374.128.843)	(262.797.144)
Γραμμάτια Δημοσίου	9	(299.757.039)	(521.665.642)
Δανεισμός	10	(1.732.322.767)	(1.461.454.598)
Μεταβιβάσιμα Γραμμάτια Δημοσίου	11	(0)	(1.661.484)
Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα	14	(11.592.111)	(11.783.581)
		<u>(2.736.633.850)</u>	<u>(2.519.006.083)</u>
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Επενδύσεις Ειδικών Ταμείων	12	(7.662.715.527)	(7.668.688.533)
Δανεισμός	10	(16.961.107.638)	(16.776.179.434)
Γραμμάτια Δημοσίου	9	(122.990.000)	0
Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα	14	(113.498.404)	(124.754.640)
		<u>(24.860.311.569)</u>	<u>(24.569.622.607)</u>
		<u>(27.596.945.419)</u>	<u>(27.088.628.690)</u>
ΚΑΘΑΡΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟ		<u><u>(23.689.671.905)</u></u>	<u><u>(23.480.316.821)</u></u>
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ			
Αποθεματικά	13	(23.689.671.905)	(23.480.316.821)
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ		<u><u>(23.689.671.905)</u></u>	<u><u>(23.480.316.821)</u></u>

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1. Εξοφλητικά Αποθέματα

Τα *Εξοφλητικά Αποθέματα* αντιπροσωπεύουν συστηματικές συνεισφορές σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό στην Κεντρική Τράπεζα, με σκοπό τη βελτίωση της ικανότητας για έγκαιρη αποπληρωμή των σχετικών δανείων (Χρεόγραφα Αναπτύξεως κλπ.) κατά την ημερομηνία λήξης τους.

2. Δάνεια που παραχωρήθηκαν

Τα Δάνεια που παραχωρήθηκαν από την Κυβέρνηση ανέρχονται σε €991.645.604 (2015: €1.018.028.739) και έχουν παραχωρηθεί στους ακόλουθους οργανισμούς:

	2016 €	2015 €
Ξένες Κυβερνήσεις (i)	109.788.434	109.788.434
Δήμοι	28.419.684	30.240.768
Κοινοτικά Συμβούλια	2.498.755	-
Συμβούλια Αποχετεύσεως	18.180.622	19.341.783
Συμβούλια Υδατοπρομήθειας	24.289	24.289
Οργανισμοί Δημόσιου Δικαίου και Άλλοι Οργανισμοί (ii)	786.724.304	812.623.949
Συνεργατικές Εταιρείες και Άλλοι Ιδιωτικοί Οργανισμοί	46.009.516	46.009.516
Ολικά	991.645.604	1.018.028.739

(i) Δάνειο που παραχωρήθηκε στην Ελληνική Κυβέρνηση μέσω του Μηχανισμού Στήριξης της Ελλάδας που οργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

(ii) Τα μεγαλύτερα δάνεια δόθηκαν στον Κεντρικό Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών (2016: €401 εκ., 2015: €386 εκ.) και στο Ανεξάρτητο Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης, για τη Πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα (2016: €145,8 εκ., 2015: €175 εκ.).

3. Επενδύσεις

Οι Επενδύσεις αφορούν συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο Κυπριακών Εταιρειών και σε άλλους τίτλους. Οι σημαντικότερες επενδύσεις σε κόστος είναι:

	Συμμετοχή	2016 €	2015 €
Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ	93,67%	100.905.946	100.905.946
Κυπριακή Εταιρεία Αποθήκευσης			
Πετρελαιοειδών Λτδ	100%	35.318.816	35.318.816
Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα	77,35%	1.500.000.000	1.500.000.000
Άλλες		2.326.414	2.326.414
Επενδύσεις σε μετοχές		1.638.551.176	1.638.551.176

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

4. Τραπεζικά Υπόλοιπα

Τα Τραπεζικά Υπόλοιπα αποτελούνται από τα υπόλοιπα στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, βραχυπρόθεσμες καταθέσεις και υπόλοιπα σε Ταμεία Πάγιας Προκαταβολής, όπως αναλύονται πιο κάτω:

	2016 €	2015 €
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου:		
Γενικός Κυβερνητικός Λογαριασμός (i)	242.570.011	226.585.049
Αποθεματικά μετρητών	535.846.302	648.245.226
	778.416.313	874.830.275
Βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	441.300.844	13.743.629
Υπόλοιπα σε Ταμεία Πάγιας Προκαταβολής	7.945.370	7.641.803
Ολικά	1.227.662.527	896.215.707

(i) Ο Γενικός Κυβερνητικός Λογαριασμός περιλαμβάνει ποσό ύψους €122.228.979 (2015: €117.734.890) που αφορά εισπράξεις που εισπράχθηκαν κατά το τέλος της τρέχουσας λογιστικής περιόδου και αναγνωρίστηκαν στο τρέχον έτος όμως κατατέθηκαν και πιστώθηκαν στο Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό στις αρχές του επόμενου χρόνου.

5. Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων

Τα Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων αφορούν Ειδικά Ταμεία που χρησιμοποιούν το Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό για τις συναλλαγές και τις καταθέσεις τους. Τα σημαντικότερα υπόλοιπα είναι:

	2016 €	2015 €
Ταμείο Δημοσίων Δανείων	(122.489.173)	(119.608.932)
Ταμείο Προνοίας Τακτικού Ωρομίσθιου Προσωπικού	(55.292.612)	(55.297.317)
Ταμείο για την Ανέγερση Κυπριακού Μουσείου	(43.611.753)	(42.853.314)
Εξοικονόμηση Ενέργειας και Ενθάρρυνση Χρήσης		
Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	(404.410)	(3.067.427)
Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης	(50.662.019)	-
Ταμείο Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών	(25.053.165)	(22.029.597)
Άλλα Ειδικά Ταμεία	(21.319.958)	(16.787.047)
Ολικά	(318.833.090)	(259.643.634)

6. Προκαταβολές και Χρεωστικά Υπόλοιπα

Οι Προκαταβολές και τα Χρεωστικά Υπόλοιπα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016 €	2015 €
Προκαταβολές – Ταξίδια στο εξωτερικό	357.151	270.845
Προκαταβολές Προσωπικού	3.194.479	6.254.261
Προκαταβολές λόγω Εγγυήσεων	4.760.194	4.760.194
Προκαταβολές – Άλλες	11.747.982	10.989.153
Ολικά	20.059.806	22.274.453

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

7. Προκαταβολές Αποθεμάτων

Οι Προκαταβολές Αποθεμάτων αντιπροσωπεύουν κόστος αποθεμάτων σε τιμή κτήσης που έχουν αγορασθεί από προμηθευτές για μελλοντική χρήση.

8. Καταθέσεις και Πιστωτικά Υπόλοιπα

Οι Καταθέσεις και τα Πιστωτικά Υπόλοιπα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Πιστωτές – Άλλες Καταθέσεις	(374.128.843)	(262.797.144)

9. Γραμμάτια Δημοσίου

Τα Γραμμάτια Δημοσίου αποτελούνται από τα Γραμμάτια Δημοσίου Εσωτερικού, τα οποία είναι όλα αποπληρωτέα σε Ευρώ.

Τα Γραμμάτια Δημοσίου περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

	2016	2015
	€	€
Γραμμάτια Δημοσίου Εσωτερικού	(422.747.039)	(521.665.642)

10. Δανεισμός

Ο Δανεισμός αποτελείται από τα Δάνεια Εσωτερικού σε Ευρώ και τα Δάνεια Εξωτερικού σε Ευρώ και σε ξένα νομίσματα. Οι σημαντικότερες πηγές δανεισμού είναι:

	2016	2015
	€	€
Κεντρική Τράπεζα Κύπρου	(1.184.535.914)	(1.241.590.120)
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	(370.424.792)	(393.576.342)
Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως	(24.578.574)	(25.088.053)
Χρεόγραφα Αναπτύξεως (i)	(1.251.089.004)	(1.844.215.664)
Ομόλογα Φυσικών Προσώπων	(541.704.200)	(263.914.900)
Άλλες πηγές	(9.750.000)	(10.000.000)
Δάνεια Εσωτερικού	(3.382.082.484)	(3.778.385.079)
Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια (ii)	(4.406.350.000)	(3.576.350.000)
Ρωσική Ομοσπονδία (iii)	(2.500.000.000)	(2.500.000.000)
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	(852.305.009)	(883.226.712)
Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης	(242.506.330)	(265.002.268)
Γαλλικό Θησαυροφυλάκιο	(120.354)	(240.708)
K.A. Finanz	(0)	(52.358.217)
Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (iv)	(6.300.000.000)	(6.300.000.000)
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (iv)	(1.010.066.228)	(882.071.048)
Δάνεια Εξωτερικού	(15.311.347.921)	(14.459.248.953)
Ολικά	(18.693.430.405)	(18.237.634.032)

(i) Τα Χρεόγραφα Αναπτύξεως περιλαμβάνουν ποσό ύψους €10.000.000 (2015: €10.000.000) που αφορά επένδυση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

(ii) Τα Ευρωπαϊκά Μεσοπρόθεσμα Γραμμάτια περιλαμβάνουν ποσό ύψους €205.033.000 (2015: €205.033.000) που αφορά επένδυση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

(iii) Το δάνειο από την Ρωσική Ομοσπονδία φέρει επιτόκιο ύψους 2,5% και είναι αποπληρωτέο σε 8 ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις με την πρώτη δόση να είναι πληρωτέα την 1 Μαρτίου 2018 και την τελευταία την 1 Σεπτεμβρίου 2021.

(iv) Κατά το 2013 η Κυπριακή Δημοκρατία και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου υπέγραψαν Συμφωνία Διευκόλυνσης Χρηματοδοτικής Στήριξης με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, στα πλαίσια της οποίας η Κυπριακή Δημοκρατία θα λάμβανε δανειοδότηση συνολικού ύψους €8.968.000.000 από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και περίπου €1.000.000.000 (891.000.000 Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (ΕΤΔ)) από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ποσό €6.300.000.000 εκταμιεύθηκε σταδιακά μέχρι την 08 Οκτωβρίου 2015.

- Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας: Κατά το 2016 δεν εκταμιεύτηκε οποιοδήποτε ποσό. Ως εκ τούτου, το μη εκταμιευθέν ποσό για το εν λόγω δάνειο ανερχόταν σε €2.668.000.000 κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2016.

Η αποπληρωμή του δανείου που λήφθηκε κατά το 2013 θα ολοκληρωθεί σε 14-17 χρόνια με την πρώτη αποπληρωμή να είναι ορισμένη στις 13 Μαΐου 2026. Ο τόκος καταβάλλεται σε ετήσια βάση από την ημερομηνία εκταμίευσης του ποσού. Το επιτόκιο καθορίζεται σύμφωνα με την τιμολογιακή πολιτική του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και είναι 10 μονάδες βάσης πάνω από το βασικό επιτόκιο του, το οποίο αντικατοπτρίζει το κόστος δανεισμού του.

- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο: Η εκταμίευση του δανείου από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) αναμένεται να γίνει σε δώδεκα ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις των 74.250.000 ΕΤΔ έκαστη. Κάθε δόση είναι αποπληρωτέα σε 128 ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις ξεκινώντας 4,5 χρόνια μετά την ημερομηνία εκταμίευσης. Το επιτόκιο δανεισμού καθορίζεται από το ΔΝΤ και εξαρτάται από το συνολικό ύψος του δανεισμού. Μέχρι του σημείου που το εκταμιευθέν δάνειο είναι μικρότερο του τριπλάσιου του ποσού συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ, το επιτόκιο είναι ίσο με το επιτόκιο αγοράς του ΔΝΤ πλέον περιθώριο 100 μονάδων βάσης (1%). Το μέσο επιτόκιο με βάση το οποίο καταβλήθηκαν τόκοι κατά το 2016 ήταν 1,65%.

11. Μεταβιβάσιμα Γραμμάτια Δημοσίου

Τα Μεταβιβάσιμα Γραμμάτια Δημοσίου, τα οποία είχαν εκδοθεί όλα σε Ευρώ, ανέρχονται σε €0 (2015: €1.661.484) και αφορούσαν την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων. Η αποπληρωμή τους έχει ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια του έτους 2016.

12. Επενδύσεις Ειδικών Ταμείων

Οι *Επενδύσεις Ειδικών Ταμείων* περιλαμβάνουν επενδύσεις υπό τη μορφή κατάθεσης σε πίστη του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Κεντρικού Ταμείου Αδειών, του Ταμείου Πλεονάζοντος Προσωπικού, του Ταμείου για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη και του Λογαριασμού Παροχών Ανεργίας και άλλων Ταμείων για μικρά ποσά (2016: €7.662.715.527, 2015: €7.668.688.533).

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

13. Αποθεματικά

Η Κατάσταση Μεταβολών στα Αποθεματικά είναι η ακόλουθη:

	Αποθεματικό Προσόδων €	Αποθεματικό από Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες €	Σύνολο €
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2015	(7.630.981.100)	(15.564.786.440)	(23.195.767.540)
Έλλειμμα για το έτος	(160.207.983)	-	(160.207.983)
Καθαρή κίνηση σε Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες για το έτος	-	(80.658.723)	(80.658.723)
Αναπροσαρμογή στη βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών για το έτος	-	(43.682.575)	(43.682.575)
Συνολικά εισοδήματα/δαπάνες για το έτος	(160.207.983)	(124.341.298)	(284.549.281)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	(7.791.189.083)	(15.689.127.738)	(23.480.316.821)
Πλεόνασμα για το έτος	263.356.210	-	263.356.210
Καθαρή κίνηση σε Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες για το έτος	-	(468.465.994)	(468.465.994)
Αναπροσαρμογή στη βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών για το έτος	-	(4.245.300)	(4.245.300)
Συνολικά εισοδήματα/δαπάνες για το έτος	263.356.210	(472.711.294)	(209.355.084)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	(7.527.832.873)	(16.161.839.032)	(23.689.671.905)

14. Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα

Τα Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα, αφορούν έργα υποδομής Οργανισμών του Δημόσιου Τομέα που συγχρηματοδοτούνται από το κράτος και τους ίδιους τους οργανισμούς και είναι όλα σε Ευρώ. Τα υπόλοιπα που αφορούν την κυβερνητική συνεισφορά αναλύονται ως εξής:

	2016 €	2015 €
Δήμοι	(119.184.132)	(127.677.696)
Κοινοτικά Συμβούλια	(3.055.825)	(5.075.208)
Συμβούλια Αποχτετεύσεως	(2.850.558)	(3.785.317)
Εγγυημένα Δάνεια	(125.090.515)	(136.538.221)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

15. Στοιχεία Εκτός Ισολογισμού

Βάση δικαστικού διατάγματος ημερομηνίας 29/11/2016 (Αγωγή 5592/16), κατατέθηκε, στις 13/12/2016, σε λογαριασμό του Πρωτοκολλητή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας το ποσό των US\$133.800.000 (€126.226.415). Το ποσό αυτό κατατέθηκε σε ξεχωριστό ειδικό δολαριακό τραπεζικό λογαριασμό στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και θα παραμείνει μέχρι την ολοκλήρωση της δικαστικής διαμάχης μεταξύ τρίτων.

Να σημειωθεί ότι η πιο πάνω Κατάθεση δεν πληροί τον ορισμό του περιουσιακού στοιχείου με βάση το ΔΛΠΔΤ 2 και ως εκ τούτου δεν περιλήφθηκε στις οικονομικές καταστάσεις της Κυβέρνησης.

16. Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα αντιπροσωπεύουν συμβατικά ρυθμισμένες συνεργασίες μεταξύ της Κυβέρνησης και του ιδιωτικού τομέα με σκοπό την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, σύμφωνα με τις οποίες οι απαιτούμενοι πόροι υπόκεινται σε κατάλληλη διαχείριση και οι κίνδυνοι που απορρέουν κατανέμονται μεταξύ των εταίρων αναλόγως των αρμοδιοτήτων.

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα της Κυβέρνησης που βρίσκονται σε ισχύ κατά τη διάρκεια του έτους 2016 παρουσιάζονται πιο κάτω:

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Λεπτομέρειες	(Α) Αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου	(Β) Μαρίνα Λεμεσού	(Γ) Μαρίνα Αγίας Νάπας
Περιγραφή σύμβασης	Ανάπτυξη και διαχείριση των αερολιμένων	Ανάπτυξη, λειτουργία, διαχείριση και εκμετάλλευση μαρίνας	Σχεδιασμός, κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία, διαχείριση και εκμετάλλευση μαρίνας
Ημερομηνία υπογραφής συμφωνίας	8.7.2005	Αρχική: 25.1.2008 Συμπληρωματική: 25.1.2010	27.4.2012
Ημερομηνία ισχύος συμφωνίας	12.5.2006	25.1.2008	27.4.2012
Περίοδος ισχύος συμφωνίας	25 έτη	53 έτη (από 25.1.2010) (2)	55 έτη
Διαμοιρασμός κόστους	Διαχειριστής: 100%	Διαχειριστής: 100%	Διαχειριστής: 100%
Πραγματοποιηθέν/ αναμενόμενο κόστος κατασκευής έργου (συνολικό)	Φάση I €574,5 εκ. (κατασκευή αερολιμένων – ολοκληρώθηκε) Φάση II €143,0 εκ. (επέκταση αερολιμένων – δεν ξεκίνησε) Σύνολο €717,5 εκ.	Φάση I €134,3 εκ. (μαρίνα και υποδομές - ολοκληρώθηκε) Φάση II €216,7 εκ. (οικιστική και εμπορική ανάπτυξη – σε εξέλιξη) Σύνολο €351,0 εκ.	Φάση I €82,8 εκ. (μαρίνα και υποδομές – σε εξέλιξη) Φάση II €137,2 εκ. (οικιστική και εμπορική ανάπτυξη – δεν ξεκίνησε) Σύνολο €220,0 εκ.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Λεπτομέρειες	(Α) Αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου	(Β) Μαρίνα Λεμεσού	(Γ) Μαρίνα Αγίας Νάπας
Καθαρή αξία εισοδημάτων από το έργο (Κυβέρνησης)	(1)	Σταθερό: €51.260 ανά έτος, αναπροσαρμοσμένο κάθε έτος, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, και αυξημένο κάθε 10 έτη, κατά 3%	Σταθερό: €100.000 ανά έτος (πρώτη πληρωμή μετά το πέμπτο έτος), αναπροσαρμοσμένο κάθε έτος, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, και αυξημένο κάθε 10 έτη, κατά 3%
	Σταθερό: €3,5 εκ. ανά έτος, αναπροσαρμοσμένο κάθε 2 έτη, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή	Σταθερό: €290.500 ετήσια, αναπροσαρμοσμένο κάθε 2 έτη, βάσει του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή	
	Μεταβλητό: 33% επί των ακαθάριστων εσόδων του Διαχειριστή Διαμοιρασμός κερδών βάσει προτύπων απόδοσης	€21,2 εκ. έσοδα από τη μίσθωση οικιστικών μονάδων	Έσοδα από τη μίσθωση οικιστικών μονάδων
Εισπράξεις έτους	€36,8 εκ. (3)	€6,4 εκ.	€1,5 εκ
Πληρωμές έτους	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε
Δικαίωμα (οption) ανανέωσης συμφωνίας	Όχι	Όχι	Όχι
Δικαίωμα τερματισμού συμφωνίας	Όχι	Κυβέρνηση (μόνο σε περίπτωση παράβασης των όρων της συμφωνίας)	Κυβέρνηση (μόνο σε περίπτωση παράβασης των όρων της συμφωνίας)
Κυριότητα έργου κατά τη λήξη της συμφωνίας	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)
Καθορισμός τελών	Αερονautικά τέλη: αύξηση μόνο με έγκριση της Κυβέρνησης	Ελεύθερος καθορισμός από το Διαχειριστή	Ελεύθερος καθορισμός από το Διαχειριστή
	Μη αερονautικά τέλη: ελεύθερος καθορισμός, βασισμένος στο κόστος της υπηρεσίας που αφορά		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Λεπτομέρειες	(Δ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λάρνακας	(Ε) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Δεκέλειας	(ΣΤ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λεμεσού
Περιγραφή σύμβασης	Ανακαίνιση, λειτουργία και πώληση νερού	Ανακαίνιση, λειτουργία, συντήρηση και πώληση νερού	Σχεδιασμός, κατασκευή, λειτουργία, συντήρηση και προμήθεια νερού
Ημερομηνία υπογραφής συμφωνίας	26.1.2012	30.9.2005 και 27.11.2007 (συμπληρωματική συμφωνία)	7.8.2009
Ημερομηνία έναρξης λειτουργίας	1.7.2015	20.5.2007	1.7.2012
Περίοδος ισχύος συμφωνίας	27 έτη (2 έτη για ανακαίνιση και 25 έτη για λειτουργία)	22 έτη (2 έτη για ανακαίνιση και 20 έτη για λειτουργία)	23 έτη (3 έτη για κατασκευή και 20 έτη για λειτουργία)
Διαμοιρασμός κόστους	Διαχειριστής: 100%	Διαχειριστής: 100%	Διαχειριστής: 100%
Πραγματοποιηθέν/ αναμενόμενο κόστος κατασκευής έργου (συνολικό)	€6 εκ.	€27,8 εκ.	€45,8 εκ.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Λεπτομέρειες	(Δ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λάρνακας	(Ε) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Δεκέλειας	(ΣΤ) Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λεμεσού
Ελάχιστο ποσό πληρωτέο από την κυβέρνηση για κάλυψη κεφαλαίουχικού κόστους για ολόκληρη τη συμφωνία	€12,3 εκ.	€41,7 εκ.	€81,6 εκ.
Πληρωμές έτους	€4,7 εκ (4)	€14,1 εκ. (4)	€10,9 εκ. (4)
Δικαίωμα (option) ανανέωσης συμφωνίας	Όχι	Όχι	Όχι
Δικαίωμα τερματισμού συμφωνίας	Κυβέρνηση έχει δικαίωμα πρόωρου τερματισμού και εξαγοράς της συμφωνίας	Κυβέρνηση έχει δικαίωμα πρόωρου τερματισμού και εξαγοράς της συμφωνίας	Κυβέρνηση έχει δικαίωμα πρόωρου τερματισμού και εξαγοράς της συμφωνίας
Κυριότητα έργου κατά τη λήξη της συμφωνίας	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)	Κυβέρνηση (5)
Καθορισμός τελών	Σύμφωνα με προκαθορισμένες παραμέτρους (6)	Σύμφωνα με προκαθορισμένες παραμέτρους (6)	Σύμφωνα με προκαθορισμένες παραμέτρους (6)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Επεξηγήσεις:

- (1) Αρχική εκτίμηση (τιμές 2006): Σταθερό €34,9 εκ, Μεταβλητό €609,1 εκ., Διαμοιρασμού κερδών €129,6 εκ., Σύνολο €773,6 εκ.
- (2) Η μίσθωση των οικιστικών μονάδων της Μαρίνας γίνεται για 125 έτη. Οι συμβάσεις μίσθωσης υπογράφονται από τον Ανάδοχο για τα πρώτα 53 έτη και από την κυβέρνηση για τα υπόλοιπα 72 έτη.
- (3) Συμπεριλαμβάνονται στα *Ενοίκια, Δικαιώματα και Άλλοι Πρόσοδοι (Σημείωση 4 Άλλα Έσοδα)*. Αποτελούνται από Σταθερό εισόδημα €4 εκ. και Μεταβλητό εισόδημα μείον αποκοπές €32,8 εκ. Σταθερό εισόδημα €1 εκ. και Μεταβλητό εισόδημα €3,1 εκ., που εισπράχθηκαν μέσα στο έτος, αφορούν το έτος 2015.

Πέραν των πιο πάνω, στα *Έσοδα από Προσφορά Υπηρεσιών και Αγαθών (Σημείωση 4 Άλλα Έσοδα)* συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους €3 εκ., από το οποίο τα €0,8 εκ. ήταν σχετικά με το έτος 2015, που εισπράχθηκε από την Κυβέρνηση κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούσε παροχή υπηρεσιών από την Πυροσβεστική Υπηρεσία προς το Διαχειριστή. Ποσό ύψους €0,8 εκ., που αφορά παροχή υπηρεσιών για το έτος, εκκρεμεί κατά το τέλος του έτους.

- (4) Συμπεριλαμβάνονται στις *Λειτουργικές Δαπάνες* στο Λογαριασμό Εισπράξεων και Πληρωμών.
Δεν υπήρχαν οποιεσδήποτε Εκκρεμείς Υποχρεώσεις για το έτος.
- (5) Τα έργα θα πρέπει να περιέλθουν στην Κυβέρνηση με ευθύνη του Διαχειριστή να είναι απαλλαγμένα οποιωνδήποτε ελαττωμάτων.
- (6) Το κράτος υποχρεούται κατά το ελάχιστο να αγοράζει μια καθορισμένη ποσότητα αφαλατωμένου νερού ή έχει το δικαίωμα να θέσει τη μονάδα σε εφεδρία και να καταβάλλει στον Ανάδοχο ένα ελάχιστο ποσό για κάλυψη του κεφαλαιουχικού κόστους. Οι τιμές μονάδας ανά κυβικό μέτρο αναπροσαρμόζονται κάθε τρίμηνο βάσει των ακόλουθων παραμέτρων: (α) δείκτης εργατικών, (β) δείκτης καυσίμων και (γ) πραγματική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.

Λιμάνι και Μαρίνα Λάρνακας

Στις 3 Αυγούστου 2012 υπογράφηκε επιστολή (Freeze Letter) για την εμπορική συμφωνία παραχώρησης της Σύμβασης για την Ανάπτυξη του Λιμανιού και της Μαρίνας Λάρνακας.

Στις 8 Ιουλίου 2015 ο Υπουργός Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων ανακοίνωσε την απόφαση της Κυβέρνησης να μην ανανεώσει την περίοδο ισχύος της προσφοράς της Κοινοπραξίας Ζήνων, η οποία έληξε στις 15 Ιουνίου 2015, λόγω αποτυχίας της Κοινοπραξίας να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις και στις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει.

Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις

Αερολιμένες Λάρνακας και Πάφου

Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος δεν είναι σε θέση να αποπληρώσει τα δάνεια του, η κυβέρνηση έχει υποχρέωση να καταβάλει στους δανειστές του Αναδόχου το 95% των οφειλόμενων δανείων. Σε τέτοια περίπτωση τα περιουσιακά στοιχεία του έργου μεταφέρονται στην κυριότητα της κυβέρνησης.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λάρνακας

Υπάρχει απαίτηση από τον Ανάδοχο για μη κατάλληλη παράδοση από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων της μονάδας προς ανακαίνιση. Κατόπιν σχετικής εξέτασης από την ΚΕΑΑ, η διαφορά θα επιλυθεί μέσω της διαδικασίας επίλυσης διαφωνιών (dispute resolution procedures) που προβλέπεται στο Συμβόλαιο.

Μονάδα Αφαλάτωσης Νερού Λεμεσού

Υπάρχει απαίτηση από τον Ανάδοχο για καθυστέρηση στην παραχώρηση του Εργοταξίου. Η απαίτηση εξετάστηκε από την ΚΕΑΑ και απορρίφθηκε.